

Szanowne Farmaceutki i Szanowni Farmaceuci!

Oddajemy w Wasze ręce 6. numer *Zeszytów Aptecznych*, tym razem poświęcony grypie, czyli chorobie wirusowej, z którą stykamy się w aptece, często o tym nie wiedząc. Rola farmaceuty w przypadku tej choroby wirusowej jest szczególna. Po pierwsze, możemy jej zapobiegać rekomendując, a nawet wykonując szczepienia ochronne w aptece. Po drugie, możemy zarekomendować test antygenowy celem rozpoznania grypy i różnicowania jej z innymi chorobami. Po trzecie, możemy wystawić receptę farmaceutyczną na inhibitor neuraminidazy, który jest skuteczny, gdy zastosowany w ciągu 48 h od wystąpienia objawów – stąd szybka interwencja, jaką może zapewnić farmaceuta, jest tu pożądana – tak długo, jak istnieją wskazania i ryzyko powikłań. Po czwarte, bliskiej osobie, która jest narażona lub miała kontakt z osobą chorą na gripę również możemy zalecić lek z tej grupy, jako profilaktykę poekspozycyjną. A na końcu, po piąte, gdy leczenie przyczynowe zawiedzie, rekomendujemy objawowe. Dlatego tak ważne, aby wiedzieć więcej o tej chorobie zakaźnej i jej powikłaniach.

Z uwagi na wysoką gorączkę, która z reguły towarzyszy grypie, w tym numerze skupiliśmy się na lekach przeciwgorączkowych, a w osobnym, poświęconym przeziębieniu, omówimy szereg innych preparatów na inne dolegliwości, aby nie dublować informacji o produktach, lecz skupić się na wybranej kategorii.

Zapraszamy do lektury.

mgr farm. Paweł Konrad Tuszyński
dyrektor ds. naukowych 3PG

Kraków, 15.11.2024

Konrad Tuszyński

WSPÓŁPRACA

Zeszyty Apteczne to edukacyjny miesięcznik dotyczący leczenia schorzeń, z którymi farmaceuci spotykają się na co dzień. *Zeszyty Apteczne* docierają co miesiąc do wielu aptek i farmaceutów w całej Polsce. Dystrybucja *Zeszytów Aptecznych* odbywa się zarówno bezpośrednio do farmaceutów jak i do aptek ogólnodostępnych, w tym należących do sieci.

W ramach współpracy oferujemy publikacje:

- całostronicową reklamę graficzną produktu lub brandu w rozdziale *Omówienie substancji i porównanie preparatów* po opisie API,
- reklamy graficznej na tylnej okładce magazynu.

Chcesz docierać z informacjami o produkcie do szerokiego grona pracowników aptek?

Wyślij maila wraz z zapytaniem dotyczącym wybranej formy współpracy na adres:

wspolpraca@3pg.pl

Zeszyty Apteczne wydaje Wydawnictwo Farmaceutyczne.

Wydawnictwo Farmaceutyczne należy do 3PG.

Zeszyty Apteczne

Redaktor naukowy:

mgr farm. Paweł Konrad Tuszyński

Koordynator:

Kinga Milczarska

DTP:

Natalia Janeczko

Promocja i marketing:

Kinga Pietraszewska

Prezes zarządu:

mgr farm. Effiom Uman-Ntuk

Ze względu na staty postęp w naukach medycznych lub odmienne opinie na temat leczenia, jak również możliwość wystąpienia błędu, Wydawca prosi, aby w trakcie podejmowania decyzji terapeutycznej uważnie oceniać informacje zamieszczone w niniejszej publikacji, zwłaszcza dotyczące leków nowych lub rzadko stosowanych. Informacje dotyczące praktycznego stosowania leków odpowiadają poziomowi aktualnej wiedzy medycznej. Za dawkowanie i sposób podawania leków jest odpowiedzialny użytkownik. Prosimy zapoznać się z informacjami producenta przed zastosowaniem lub rekomendacją leku. Nazwy handlowe są prawnie chronione, nawet wówczas, gdy nie zostały specjalnie oznaczone. Dzieło w całości jest chronione prawem autorskim. Żadna z części tej publikacji nie może być w jakiegokolwiek formie publikowana bez uprzedniej zgody Wydawcy.

ISSN 2957-1375

Numer 06 (wydanie 2024)

Wydawca:

 wydawnictwo
farmaceutyczne

opieka.farm sp. z o.o.

ul. Lipowa 3

30-702 Kraków

Zamówienia hurtowe i detaliczne:

zeszytyapteczne.pl

Redaktor naukowy

mgr farm. Paweł Konrad Tuszyński

Autorzy

mgr farm. Paweł Konrad Tuszyński

mgr farm. Effiom Uman-Ntuk

dr n. farm. Marek Ellnain

mgr farm. Ewa Pochwatka

mgr farm. Angelika Ziaja

mgr farm. Marta Jędrzejczak-Modlińska

mgr farm. Miłosz Różański

Spis treści

1. Klasyfikacja rekomendacji	5
1.1. Interwencje farmaceuty.....	5
1.2. Określenie siły zaleceń.....	5
1.3. Stopień wiarygodności danych.....	5
1. Rozpoznanie choroby	7
2. Skróty i pojęcia	8
3. Rozpoznanie i różnicowanie z perspektywy farmaceuty	9
3.1. Epidemiologia.....	9
3.2. Przyczyny.....	9
3.3. Objawy i rozpoznanie.....	9
3.4. Różnicowanie.....	10
3.5. Algorytm rozpoznania i różnicowania.....	10
3.6. Objawy alarmowe.....	12
3.7. Postacie choroby.....	12
3.8. Rekomendowane pytania pozwalające rozpoznać problem.....	12
4. Wykluczenie objawów alarmowych	14
4.1. Pytania pozwalające wykluczyć objawy alarmowe.....	14
5. Ustalenie dotychczasowego postępowania	16
5.1. Pytania pozwalające ustalić dotychczasowe postępowanie.....	16
2. Dobór preparatu	19
6. Przegląd i porównanie preparatów	20
6.1. Grupy leków stosowane do leczenia grypy.....	20
6.2. Przegląd preparatów stosowanych w grypie.....	22
6.3. Porównanie substancji stosowanych w grypie.....	40
7. Preparaty wspomagające	44
8. Zasady leczenia i algorytm doboru preparatu	47
8.1. Dobór preparatu.....	47
8.2. Pytania pozwalające dobrać odpowiedni preparat.....	48

SPIS TREŚCI

3. Przekazanie zleceń	53
9. Postępowanie w szczególnej grupach pacjentów	54
9.1. Postępowanie farmakologiczne u dzieci	54
9.2. Postępowanie farmakologiczne u kobiet w ciąży	55
9.3. Postępowanie farmakologiczne u kobiet karmiących	57
10. Recepta farmaceutyczna	60
10.1. Pytania pozwalające ustalić zasadność wystawienia recepty farmaceutycznej	61
11. Postępowanie nefarmakologiczne i profilaktyka	63
12. Zamknięcie konsultacji i edukacja pacjenta	69
13. Materiały do pracy z pacjentem	70
Grypa w pytaniach i odpowiedziach	71
Dlaczego warto się szczepić przeciw grypie?	72
Kiedy się szczepić przeciw grypie?	74
4. Wykorzystanie wytycznych w praktyce	75
14. Case studies	77
14.1. Kobieta ciężarna narażona na zarażenie grypą	78
14.2. Osoba starsza z chorobami przewlekłymi wykazująca objawy zakażenia grypą uczulona na paracetamol	81
14.3. Dziecko z objawami zakażenia grypą, chorujące na astmę	84
15. Ściąga z wytycznych	87
16. Test wiedzy	90
Indeks	92

1.

Klasyfikacja rekomendacji

Wytyczne przedstawione w niniejszej publikacji stanowią zbiór zaleceń opracowanych na podstawie możliwie najbardziej aktualnych badań klinicznych oraz wytycznych towarzystw naukowych. Mają za zadanie pomóc farmaceutom w podjęciu odpowiedniej interwencji w określonych okolicznościach. Zastosowano w nich klasyfikację dostosowaną do realiów pracy w aptece, która obejmuje siłę zalecenia (określenie, czy dana rekomendacja powinna być stosowana rutynowo, czy jednak w wyjątkowych okolicznościach) oraz stopień wiarygodności dowodów, na których bazuje.

1.1. INTERWENCJE FARMACEUTY

Interwencją farmaceuty jest każde działanie podjęte względem pacjenta. W praktyce to nie tylko rekomendacja konkretnego leku, ale także odradzenie jego stosowania, udzielenie konsultacji, wykonanie przeglądu lekowego, udzielenie porady dietetycznej, podanie szczepionki, wystawienie recepty farmaceutycznej, modyfikacja dawkowania, zmiana postaci leku, wydanie zaleceń nefarmakologicznych czy zalecenie konsultacji lekarskiej.

1.2. OKREŚLENIE SIŁY ZALECEŃ

W celu uproszczenia procesu podejmowania decyzji terapeutycznych, oszacowano **siłę wszystkich zaleceń**, przypisując je do jednej z dwóch grup. Zalecenia zostały podzielone na silne (1) i słabe (2).

Rekomendacje uznawane za „silne” oznaczają rutynowe postępowanie, czyli są **właściwe dla większości przypadków**. W ten sposób opisywane są

interwencje, dla których w większości przypadków korzystny efekt terapii zdecydowanie przeważa nad działaniem niekorzystnym, lub niekorzystny efekt sprawia, że jest to interwencja, której nie należy zalecać (rekomendacja zaniechania działania).

Jako zalecenia „słabe” sklasyfikowano interwencje, które **mogą być zastosowane w określonych sytuacjach**. Dla tych wytycznych bilans pomiędzy korzyściami i szkodami nie jest tak jednoznaczny, a wielu pacjentów nie wybrałoby danej interwencji, choć w niektórych grupach mogą one być korzystne.

1.3. STOPIEŃ WIARYGODNOŚCI DANYCH

Rekomendację cechuje dodatkowo określony **stopień wiarygodności danych** przemawiających za daną interwencją. Stopnie wiarygodności danych użyte w tej publikacji zostały przedstawione w Tabeli 1.

W praktyce, w przypadku danych przyporządkowanych do kategorii A mamy dużą pewność, że osiągniemy efekt danej interwencji, a dowody na jej skuteczność są wysokiej jakości. Dla kolejnych kategorii jakość zebranych dowodów będzie coraz niższa i nie ma pewności, że efekt terapeutyczny będzie możliwy do osiągnięcia w praktyce, lub bilans korzyści i strat nie będzie jednoznaczny.

1. Rozpoznanie choroby

3.

Rozpoznanie i różnicowanie z perspektywy farmaceuty

Grypa (ang. *influenza*) to ostra, zakaźna choroba dróg oddechowych, wywoływana przez wirusy RNA. Może prowadzić do poważnych powikłań zdrowotnych. Osobami szczególnie narażonymi na zachorowanie na grypę są dzieci w wieku poniżej 5. roku życia i osoby starsze powyżej 65. roku życia. Osoby chorujące na schorzenia układu sercowo-naczyniowego, cukrzycę, nowotwory czy schorzenia płuc są bardziej podatne nie tylko na zakażenie wirusem grypy ale także na wystąpienie powikłań. Grypa cechuje się wysoką zakaźnością i jest chorobą zdolną do wywoływania epidemii oraz pandemii. Najsłynniejszą epidemią grypy była tzw. grypa hiszpańska, czyli „hiszpanka”.

3.1. EPIDEMIOLOGIA

Epidemie grypy pojawiają się praktycznie co sezon, jednak jakość dostępnych danych uzależniona jest od sprawności funkcjonowania systemu nadzoru epidemiologicznego. Najwięcej zakażeń na grypę oraz schorzenia grypopodobne odnotowujemy u dzieci – stanowią one 25-55% w zależności od sezonu epidemiologicznego. Zgodnie z danymi WHO co roku na świecie występuje od 3 do 5 milionów ciężkich zachorowań na grypę i 0,5 miliona zgonów. W aptece pacjent z grypą pojawia się najczęściej w okresie od listopada do końca marca, zachorowania w sezonie letnim spowodowane są najczęściej przez osoby podróżujące do innych krajów i „przynośzące” zakażenia (Kałucka, 2020). W większości przypadków, zwłaszcza u osób spoza grup ryzyka, jednorazowa konsultacja w aptecce jest wystarczają-

ca do wyzdrowienia dla pacjenta. Pacjent wróci do apteki, jeśli zakażenie wirusem grypy zostanie nadkażone bakteryjnie.

3.2. PRZYCZYNY

Przyczyną grypy jest zakażenie wirusem grypy, który zaliczany jest do RNA wirusów. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową. Podczas konsultacji w aptece, rozpoznania grypy dokonujemy na podstawie objawów opisywanych przez pacjenta.

3.3. OBJAWY I ROZPOZNIANIE

Objawy grypy charakteryzuje nagłe występowanie. Dominują objawy ze strony dróg oddechowych takie jak:

- kaszel (w większości przypadków suchy),
- ból gardła,
- katar lub zatknięty nos,

ale także objawy takie jak:

- gorączka i dreszcze,
- bóle mięśniowe i stawowe,
- zmęczenie,
- wymioty i biegunka,
- bóle głowy.

Grypa to ostra choroba wirusowa cechująca się bardzo dużą zakaźnością. Wirus grypy atakuje w każdym wieku, zakażenie przebiega zwykle łagodnie, jednak w pewnych grupach pacjentów może być

przyczyną poważnych powikłań, a nawet zgonów. Podstawowym sposobem zwalczania grypy są szczepienia ochronne.

3.4. RÓŻNICOWANIE

Grypę należy różnicować z chorobą przeziębieniową oraz COVID-19. Najważniejsze różnice pomiędzy przeziębieniem, grypą a COVID-19 zestawiono w Tabeli 2.

Najskuteczniejszą metodą różnicowania jest wykonanie testów antygenowych. Dostępne na rynku testy pozwalają wykryć wirusa grypy typu A i B, a dzięki testom combo możliwe jest także rozróżnienie grypy i COVID-19.

Pacjentom można zalecić wykonanie testu RIDTs (*Rapid Influenza Diagnostic Tests*) do różnicowania obecności antygenów wirusa grypy typu A i B w wydzielinie z nosogardzieli lub z gardła. Testy te są łatwe i szybkie w wykonaniu. Ich specyficzność wynosi ponad 90%, natomiast czułość ok. 62-65%.

Innym typem testów są te, które dodatkowo różnicują COVID-19 – w obrocie aptecznym dostępne są testy immunochromatograficzne, zwane inaczej te-

stami kasetkowymi bądź szybkimi testami antygenowymi. Coraz częściej wykorzystywane są także testy antygenowe typu combo, które mają na celu wykrycie w badanej próbce kilku rodzajów wirusów jednocześnie. Dostępne w aptekach testy combo służą do różnicowania zakażeń wirusowych wywołanych przez wirusy grypy typu A i B, wirusa SARS-CoV-2, a także w niektórych testach wirusa RSV wywołującego zakażenia górnych oraz dolnych dróg oddechowych głównie u młodszych dzieci. Wykonanie tych testów różni się w zależności od producenta i ich wyniki również powinno się interpretować zgodnie z instrukcją dołączoną do konkretnego testu.

3.5. ALGORYTM ROZPOZNANIA I RÓŻNICOWANIA

Główną trudnością w rozpoznawaniu oraz różnicowaniu grypy jest ustalenie objawów odróżniających grypę od infekcji grypopodobnych oraz przeziębień. W Tabeli 3. zestawione zostały cechy infekcji, na jakie należy zwrócić uwagę w trakcie wywiadu z pacjentem.

W celu różnicowania choroby postępuj zgodnie z algorytmem na Ryc. 1.

■ **Tabela 2**
Najważniejsze różnice pomiędzy przeziębieniem, grypą a COVID-19 (pacjent.gov.pl, 2024)

	Przeziębienie	Grypa	COVID-19
Początek objawów	Stopniowo narastające	Nagle	Wahania objawów od łagodnych do ciężkich
Gorączka	Rzadko lub niewielkie podwyższenie	Często powyżej 38 °C	Często powyżej 38 °C
Bóle mięśniowe	Często	Często, silne	Różnie
Ból głowy	Rzadko	Często, silny	Różnie
Kaszel	Umiarkowany	Często, silny	Różnie
Ostąbienie i męczliwość	Umiarkowanie	Uciążliwe i trwające dłużej (2-3 tygodnie)	Umiarkowanie
Zapalenie i ból gardła	Często	Rzadko	Umiarkowanie
Kichanie i katar	Często	Rzadko	Rzadko
Zaburzenia węchu i smaku	Umiarkowanie	Rzadko	Często
Biegunka	Nigdy	Rzadko	Rzadko
Duszność oddechowa	Nigdy	Rzadko	Często

ibuprofen, 13, 21, 22, 23, 27, 29, 30, 36, 38, 41, 47, 48, 55, 56, 57, 82, 87, 88

Ibuprofen, 28

Ibuprofen Aflofarm, 29, 41

Ibuprofen Forte DOZ, 29, 41

Ibuprofen HASCO, 20

Ibuprom, 29, 41

Ibuprom Max, 20

Ibuprom MAX, 29, 41

Ibuprom zatoki, 42

Ibuprom Zatoki Sprint, 36

Iburapid, 29, 41

Ibutact, 29, 41

IbuTeva, 29, 41

Ibuxal, 29, 41

Immunofort, 44

indapamid, 81, 82

Inflanor, 29, 41

Influvac Tetra, 63, 65

inhibitory

– neuraminidazy, 20, 45

– pompy protonowej, 27, 32

Isoprinosine, 44

izoprynozyna, 44

J

jeżówka purpurowa, 44

K

kaempferol, 45

kaszel, 9, 12, 17, 22, 44, 45, 48, 54, 79

– mokry, 32

– suchy, 9, 11, 32, 85

katar, 9, 17, 22, 48, 54, 79, 87

– sienny, 38

Kidofen max, 30, 41

kompresy ciepło-zimno, 23

Kora wierzby FLOS, 46

krztusiec, 45

ksylometazolina, 47

kwasy

– acetylosalicylowy, 8, 13, 20, 21, 32, 42, 56, 57, 87

– askorbowy, 26, 38, 39

– omega-3, 45, 48

– rybonukleinowy, 8

kwercetyna, 45

Kwiatostan lipy FLOS, 45

Kwiat wiązówki FLOS, 45

kwiaty dzikiego bzu czarnego, 45

L

Laboratoria PlofaŁódź Ibuprofen MAX, 30, 41

Laboratoria PolfaŁódź Paracetamol, 23, 40

Lactobacillus, 44, 45

leki

– działające objawowo, 20

– OTC, 34

– przeciwbólowe, 20, 22, 27, 47

– przeciwgorączkowe, 20, 47, 88

– przeciwgrypowe, 20

– przeciwhistaminowe, 17, 82

– przeciwkaszlowe, 47

– przeciwwirusowe, 20, 55, 60, 63, 65

– przeciwzapalne, 57

– sympatykomimetyczne, 57

lewodropropizyna, 47

lewotyrosyna, 78

lipa, 45

Lipa fix, 45

Lipomal, 45

lipopolisacharyty, 34

loratadyna, 37

ludzki wirus niedoboru odporności, 8

Lymphozil, 44

M

maleinian chlorofenaminy, 39

maleinian feniraminy, 26, 56

Marimer, 38

MaxAlgina, 42

Maxipirin, 33, 42

meloksykam, 23

Metafen Ibuprofen Caps, 30, 41

metamizol, 20, 23, 34, 42, 48, 56, 57, 69

Metamizol Promed, 42

metformina, 81, 82

metoprolol, 81

MIG, 30, 41

Modafen ExtraGrip, 36, 42

Modafen ExtraGRIP, 21

Moller's Tran Norweski, 45

montelukast, 84, 85

N

nadciśnienie, 88

nadciśnienie tętnicze, 82

Naturell Czosnek forte bezzapachowy, 45

Neosine, 44

Neosine Forte, 44

neuraminidaza, 8

Nexcare ColdHot Therapy Comfort, 34

niedoczynność tarczycy, 78

nieżyt nosa, 11, 12, 32

NLPZ, 20, 23, 27, 32, 34, 36,

38, 48, 56, 57, 82, 88

nowotwór, 8, 9

NP. Zobacz antygen nukleoproteinowy

Nurofen, 20, 30, 41

Nurofen dla dzieci, 31, 41

Nurofen dla dzieci forte, 31, 41

Nurofen Express Caps, 30, 41

Nurofen Express Forte Tabs, 30, 41

Nurofen Forte, 30, 41

Nurofen Mięśnie i Stawy Forte, 31, 41

O

oksymetazolina, 47, 79

omeprazol, 27, 32

Ortanol Max, 27, 32

oseltamiwir, 20, 47, 50, 61,

65, 66, 69, 80, 88

Otrivin Allergy, 38

P

Paduden Express, 31, 41

Panacit, 23, 40

Panadol, 20, 23, 40

Panaprex, 24, 40

paracetamol, 13, 17, 20, 21, 22, 26, 27,

34, 36, 37, 38, 39, 40, 47, 48, 55,

56, 57, 69, 77, 79, 81, 82, 87, 88

Paracetamol Accord, 24, 40

Paracetamol Aflofarm, 24, 40

Paracetamol Aurovitas, 24, 40

Paracetamol B. Braun, 40

Paracetamol Biofarm, 24, 40

Paracetamol DOZ, 24, 40

Paracetamol Farmina, 24, 40

Paracetamol Filofarm, 25, 40

Paracetamol Galena, 25, 40

Paracetamol Hasco, 25, 40

Paracetamol Zentiva, 26, 40

PCR. Zobacz reakcja łańcuchowa polimerazy

Pedacetamol, 26, 40

Pelafen, 44

pelargonia afrykańska, 44

POChP, 64

podstawowa opieka zdrowotna, 8, 16, 17, 65

polisacharydy, 44

Polocard, 42

Polopiryna, 20, 33, 42

Polopiryna Complex, 21, 39, 42

Polopiryna Max, 33, 42

Polprazol Max, 27, 32

POZ. Zobacz podstawowa opieka zdrowotna

pranobeks inozyny, 44
Pranosin, 44
 probiotyki, 44
 przesunięcie antygenowe, 8
 przeziębienie, 10, 38, 46, 54
 pseudoefedryna, 20, 21,
 36, 42, 56, 57, 88
 pseudoefedryna siarczanu, 37
 pseudoefedryny chlorowodorek, 37
Pyralgin, 23, 34
Pyralgina, 20, 42, 56
Pyralgina Ból i Gorączka, 42
Pyretolek, 20, 42
Pyrosal, 46

R

ramipril, 82
 ramipryl, 81
 reakcja łańcuchowa polimerazy, 8
 reakcja odwrotnej transkryptazy i reakcja łańcuchowa polimerazy, 8
 receptory
 – α -adrenergiczne, 36
 – β -adrenergiczne, 36
Relenza, 47
 RNA. *Zobacz* kwas: rybonukleinowy
 RSV, 11
 RT-PCR. *Zobacz* reakcja odwrotnej transkryptazy i reakcja łańcuchowa polimerazy
 rymantadyna, 61

S

Salicortex, 46
 SARS CoV-2, 11
 SARS-CoV-2, 10
Segosana, 47, 66
Solgar Olejek czosnkowy, 45
 SOR, 13, 14, 61, 87, 88
 sól
 – fizjologiczna, 47
 – morską, 36, 79, 82
Sterimar, 38
Succus Echinaceae Phytopharm, 44
Sudafed, 36, 56
 symetykon, 32
 sympatykomimetyki, 17, 20, 21
 szczepionka
 – atenuowana, 65
 – czterowalentna, 64, 65
 – inaktywowana, 65
 – trójwalentna, 64
 – typu split, 8
 – typu subunit, 8

szczepionki
 – inaktywowane, 63
 – żywe atenuowane, 63

Ś

Światowa Organizacja Zdrowia, 8, 63

T

Tabcin trend, 36, 42
Tabcin Trend, 21, 36
Tamiflu, 47, 66
Tamivil, 47, 66
 test
 – antygenowy, 10, 79, 85, 87
 – COMBO, 11
 – kasetkowy, 10
 – RIDTs, 10
Theraflu, 38
Theraflu Extra Grip, 38, 42
Theraflu zatoki, 56
 tran, 45
Tran islandzki LYSI, 45
Tran Sanostol, 45
 triprolidyny chlorowodorek, 37

V

VaxigripTetra, 63, 65
Vicks AntiGrip Complex, 38, 42

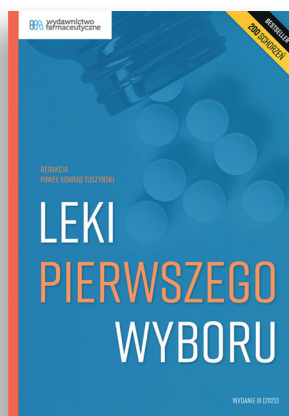
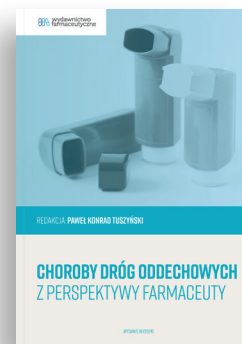
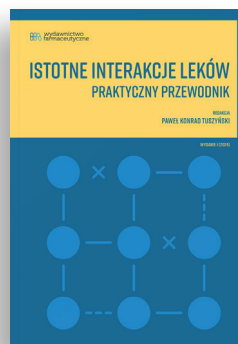
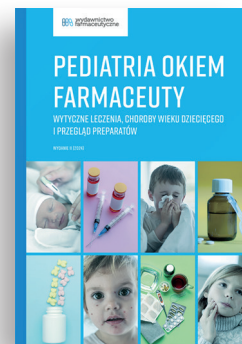
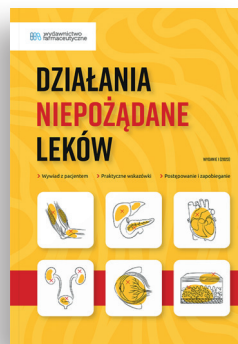
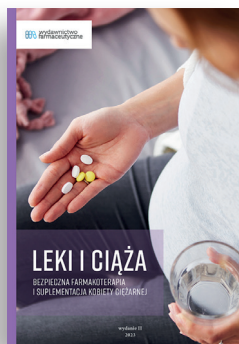
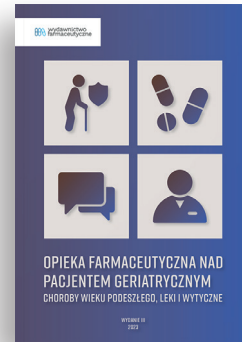
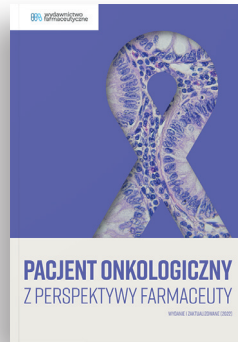
W

WHO. *Zobacz* Światowa Organizacja Zdrowia
 wiazówka błotna, 45
 wierzba, 46
 witamina
 – A, 45
 – C, 26, 38, 44, 56, 88
 – D, 44, 45, 48
 woda morską izotoniczną, 38

Z

zanamiwir, 20, 47
 zapalenie
 – krtani, 45
 – oskrzeli, 45
 – płuc, 45
 zespół
 – Guillaina-Barrégo, 64
Zincas, 45
Zincas forte, 45
Zinkorot, 45

Sprawdź najnowsze pozycje

Sprawdź najnowsze pozycje

